

Sak 17/18 - «Vikingtidsmuseet på Bygdøy» - prosjektrapport XXVI til KHM's styre 21. september 2018

I perioden fra styremøtet 15. juni 2018 til 12. september 2018 har arbeidet i VTM-prosjektet hatt særlig fokus på følgende saker:

- KS2-analyse – foreløpige tilbakemeldinger, oppfølging
- Finansiering av Sikringsprosjektet i 2018
- Aktiviteter i KHM's delprosjekter for VTM-prosjektet
- Informasjon / kommunikasjon om VTM-prosjektet

Den løpende prosjektoppfølgingen av selve byggeprosjektet er førsommeren/sommeren 2018 stilt noe i bero i påvente av KS2-analysen. Internt ved KHM er arbeidet i de ulike delprosjektgrupper videreført i henhold til fastsatte planer.

I. KS2-analyse – foreløpige tilbakemeldinger, oppfølging

Konsulentselskapene, Concreto, PWC og Thyren inngikk i februar 2018 avtale med Finansdepartementet og Kunnskapsdepartementet om gjennomføring av KS2-analysen for VTM-prosjektet.

I notat av 28. mars 2018 («Notat 1») fastslo de eksterne kvalitetssikrerne (EKS) at prosjektet er modent for videre analyseoppfølging, men at flere viktige spørsmål må avklares før endelig godkjenningstempel kan gis. Blant de viktigste punktene i EKS' notat av 28.03.18 var:

- Overordnet: «EKS vil legge stor vekt på å avklare om tidsplaner og kostnadskalkyler gjenspeiler hensynet til samlingene i tilstrekkelig grad.»
- KHM's følgekostnader sikring: «Hvordan disse kostnadene skal dekkes er enda ikke avklart, og de inngår ikke som en del av de planlagte kostnadene i investeringsprosjektet.»
- Lukking av museet:
  - «Krav som skal stilles til hvorvidt museet må være åpnet under de forskjellige fasene av byggeprosjektet er ikke klarlagt.»
  - «Det må i det minste avklares hva som skal legges til grunn for anbefaling av kostnadsramme og den påfølgende styring av endringer og usikkerhet.»

- Rammer brukerutstyrsprosjektet (BUP): «*Det mangler spesifikke målsetninger, krav og retningslinjer som kan virke retningsgivende og avklarende for alle interne aktører, oppdragsgiver og relevante eksterne interessenter når det gjelder gjennomføringen av BUP.*»

I tillegg kommer bl.a. spørsmål om styrende premisser for risikofaktorer utenom vibrasjon (klima, støv, brann, sikkerhet m.v.) og om risikofaktorer knyttet til gjennomføringen av selve byggeprosjektet. Det er sannsynlig at kvalitetssikrerne vil komme med innspill til om kalkylene for selve byggeprosjektet i tilstrekkelig grad har tatt hensyn til mulige kostnadsøkninger som følge av forsinkelser og byggestopp m.v., utløst av prosjektets særskilte sikkerhetsbehov.

KHM kan på grunnlag av ovennevnte konstatere at EKS har fanget opp flere av usikkerhetsfaktorene KHM har påpekt tidligere i prosjektforløpet, men ikke har lyktes å få gjennomslag for ovenfor Statsbygg. Dette gjelder særlig spørsmålene vedr. finansiering av KHMs følgekostnader ved oppfølging av nødvendige sikringstiltak og av inntektsbortfallet ved full eller delvis lukking av museet i byggeperioden.

EKS gjennomførte i mai og juni flere workshops med Statsbygg og i noen grad brukerne. UiO/KHM ble invitert på de workshops som omhandlet spesielt sikringsprosjektet, grensesnittet mot utstillinger og brukerutstyr. En foreløpig versjon av KS2-rapporten ble presentert for Finansdepartementet, Kunnskapsdepartementet og UiO/KHM den 15. juni 2018. Rapporten hadde kritiske merknader både til byggeprosjektet, utstyrsprosjektet og sikringsprosjektet, hvorav de viktigste gjaldt spørsmål vedrørende de alunkonserverte gjenstandenes tilstand og sikring, flyttemetode for skipene og gjennomføringsstrategi. På grunnlag av dette kunne EKS i nevnte møte ikke anbefale en endelig kostnadsramme for prosjektet.

For at EKS skulle kunne gi en tilråding på kostnadsramme ble Statsbygg bedt om å levere tilleggsinformasjon vedrørende det etterspurte og eventuelt revidert kostnadsestimat og tidsplan. KHM bidro aktivt i utformingen av svarene på EKS' spørsmål. En samlet tilbakemelding ble gitt i Statsbyggs notat av 29. juni. Et hovedpoeng i KHMs innspill til SBs notat var at de påpekte mangler knyttet til sikring, flyttemetode o.l. primært skyldtes bortfallet av finansiering av Statsbyggs sikringsprosjekt i 2018, og ikke fravær av kompetanse eller teknologi til å løse oppgavene. Det ble derfor påpekt at det verst tenkelige utfall ville være at fremdriften av arbeidet med sikrings- og flyttemetoder ble ytterligere forsinket ved at nødvendige bevilgninger uteblir. Samlet sett var KHMs vurdering at det foreligger faglig tilfredsstillende svar på spørsmålene fra EKS, og at det følgelig også bør foreligge grunnlag for endelig tilråding fra EKS om kostnadsramme for prosjektet.

KHM er gjort kjent med at EKS i et møte med Statsbygg 13. august ga uttrykk for at de hadde mottatt det materialet de trengte, og at endelig KS2-rapport vil foreligge innen 15. september.

II. Finansiering av Sikringsprosjektet i 2018

Siden avslutningen av forprosjektet ultimo 2017 har Statsbygg ikke hatt midler til videreføring av sikringsprosjektet. Søknad om 11 millioner kroner til videreføring av prosjektet ble ikke etterkommet på hverken ordinær budsjettsøknad for 2018 eller ved fremlegging av Revidert nasjonalbudsjett. Saken var tema i møte med KD (statssekretær og fagdirektør) og representanter for KHM's ledelse 31. mai 2018.

Saken ble videre fulgt opp gjennom oversending av et eget brev fra UiO-ledelsen til ministeren for forskning og høyere utdanning i slutten av juli. Brevet peker på viktigheten av at fremdriften i arbeidet med sikring av vikingtidssamlingen opprettholdes, og at dette best kan sikres gjennom fremlegg om oppstartsbevilgning for prosjektet over statsbudsjettet for 2019. Spørsmålet om konsekvensene for statsbudsjettet 2019 ble drøftet i et eget møte mellom UiO-/KHM-ledelsen og statsråd for høyere utdanning og forskning 21. august. Det endelige utfallet her vil være avhengig av KS2-rapportens anbefalinger og konklusjoner, men også øvrige politiske hensyn kan spille inn.

III. Organisering av VTM-prosjektet og arbeid i KHM's delprosjekter

Avdelingsdirektør Karsten Aase-Nilsen har fra 1. september gått av med AFP-pensjon. Karstens oppgave med koordinering og oppfølging av KHM's VTM-prosjekt er fra 1. september 2018 overtatt av Göran Joryd. Prosjektet er internt organisert i fire delprosjekter:

1. Delprosjekt nye utstillinger (DNU)
2. Delprosjekt forskningssenter vikingtid (DFV)
3. Delprosjekt sikring, klima og logistikk (DSK)
4. Delprosjekt kommunikasjon, branding og kommersiell profil (DBK)

De fire delprosjektene har fortsatt sitt arbeid utover førsommeren/sommeren. I delprosjekt nye utstillinger pågår det i samspill med museets gruppe for vikingtidsforskning (ViS) et omfattende arbeid med utvikling av synopsis for de nye utstillingene. Det arbeides også med designstrategier for samspill mellom bygg og utstillinger, hvordan museet skal oppleves som forskningsmuseum og opplevelse av utstillingene. DNU vil gjennom høsten fortsette arbeidet med synopsis og begynne og utvikle ulike besøksopplevelser. Det vil også ferdigstilles og testes et par prototyper på interaktive formidlingsformer.

Delprosjekt forskningssenter vikingtid har siden oppstart våren 2018 fokusert på å planlegge arbeidet gjennom prosjektperioden og utviklet en prosjektbeskrivelse som ble vedtatt av prosjektets styringsgruppe 29. august.

Delprosjekt sikring, klima og logistikk har primært vært fokusert på å fremskaffe nødvendig bakgrunnsmateriale til diverse kommunikasjon vedrørende finansieringssituasjonen fra KHM/UiO-ledelse til KD, samt støtte Statsbygg i besvarelser knyttet til KS2-analysen. Videre har delprosjektet arbeidet med veiing av Osebergskipet, sikring av Gokstadskipets stevner og undersøkelser av luftsirkulasjon og støvdeponering på gjenstandene i Vikingskipshuset. Dette er aktiviteter som i utgangspunkt skulle vært finansiert av sikringsprosjektet hos Statsbygg. Det arbeides nå i høst i tillegg med en prosjektbeskrivelse som beskriver det interne delprosjektets organisering og avgrensninger mot Saving Osebergprosjektet og sikringsprosjektet som er del av byggeprosjektet.

Delprosjekt kommunikasjon, branding og kommersiell profil har siden oppstart våren 2018 fokusert på å planlegge arbeidet gjennom prosjektperioden og utviklet en prosjektbeskrivelse som ble vedtatt av prosjektets styringsgruppe 29. august. Gjennom høsten arbeides det med utviklingen av en merkevareplattform og som del av dette er det igangsatt arbeid med en markedsanalyse sammen med en ekstern leverandør.

Arbeidet med det nye museets organisering, bemanning og finansiering koordineres av seksjon for administrative støttetjenester (SAS), ledet av assisterende museumsdirektør. Grensesnittet mot SAS arbeid og tidsmessige avhengigheter beskrives i de ulike delprosjektene prosjektbeskrivelser.

V. Informasjon / kommunikasjon om VTM-prosjektet

Det er i sommer lansert nye websider med informasjon om prosjektet for nytt Vikingtidsmuseum på KHMs utadrettede web: <https://www.khm.uio.no/besok-oss/vikingskipshuset/nytt-vikingtids-museum/>. De nye sidene er primært ment som en infoside for allmenheten, pressen og andre som søker kunnskap om VTM-prosjektet.

På forsommeren ble det også foretatt en full oppdatering av de interne informasjonssidene om VTM. Denne informasjon ligger på KHMs interne web: <https://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/khm/prosjekter/nytt-vtm/>. Hensikten med disse sidene er å legge til rette for at KHMs ansatte lettere skal kunne følge med i prosjektforløpet. Sidene inneholder alle viktige program- og policydokumenter, oversikt over prosjektorganisasjonen og KHMs prosjektdeltagere, referater fra møtene i prosjektets ulike styrings- og koordineringsorganer, delprosjektgrupper osv.

VTM-prosjektet planlegger for tett samarbeid med Utstillings- og publikumsseksjonen for oppdatering og videreutvikling av både de interne og de utadrettede websidene.

VI. VTM-prosjektets møter/reiser juni-september 2018.

Følgende møter/reiser har vært gjennomført i perioden juni-september 2018:

- Ett (1) møte i KHMs styringsgruppe for VTM-prosjektet
- To (2) møter med KD vedrørende finansiering og fremdriften i sikringen av vikingtidssamlingen
- Studiereiser til Tyskland (Herne og Osnabrück) og USA (Washington DC)

I tillegg kommer den løpende virksomheten i KHMs egen prosjektorganisasjon - koordineringsgruppen, delprosjektgrupper og særmøter tilknyttet de ulike aktiviteter i delprosjektgruppene. KHM har også deltatt i flere møter tilknyttet KS2-analysen.

Det har i perioden ikke vært holdt møter i *Prosjektrådet* (VTM-prosjektets høyeste organ med repr. fra SB, UiO, KHM og departementene), *Kontaktforum* (felles koordineringsorgan SB, UiO og KHM for VTM-prosjektet) eller *Sikringsforum* (felles koordineringsorgan SB, UiO og KHM for de sikringsrelaterte sakene).

GJO, 12.09.18